

2017-08-31

Barn- och ungdomsnämnden

Dnr Bun 2017/176

Ersätt skolpengen med en rättvis fördelning till skolorna i Järfälla kommun, motion från Bo Leinderdal (V) m.fl. – yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Barn- och ungdomsförvaltningens förslag till barn- och ungdomsnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige

- 1 Motionen avslås.

Ärendet i korthet

Motionären menar att nuvarande fördelningssystem till skolorna bör ersättas av en modell där ersättningen baserar sig på skolans och elevernas faktiska kostnader. Motionären föreslår därför att en utredning på detta område ska tillsättas.

Barn- och ungdomsförvaltningen ser dock negativa konsekvenser av att förändra fördelningssystemet så att faktiska kostnader är utgångspunkten. Exempelvis kan samarbetet med andra kommuner försvåras eftersom nuvarande system är utbrett bland kommuner. Barn- och ungdomsförvaltningen menar dessutom att eventuell ny lagstiftning bör inväntas innan resursfördelningssystemet ändras till sin utformning. Därför föreslås att motionen avslås.

Handlingar

- 1 Barn- och ungdomsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2017-08-31
- 2 Motion från Bo Leinderdal (V) m.fl., 2017-04-04

Bakgrund

Bo Leinderdal (V) har lämnat motionen *Ersätt skolpengen med en rättvis fördelning till skolorna i Järfälla* till kommunfullmäktige och barn- och ungdomsnämnden har ombetts yttra sig om förslaget.

I motionen förordas ett fördelningssystem där ersättningen till skolorna utgår från de faktiska kostnader en skola har, istället för att som idag utgå från en genomsnittlig kostnad per elev. Genom att utgå från skolors faktiska kostnader kan skattemedlen

användas mer rättvist och fristående skolors vinster kan undvikas, menar motionären. Motionären föreslår därför att en utredning på detta område ska tillsättas.

Gällande regler om resursfördelning

Gällande regler om kommuners resursfördelning vilar tungt på principen om lika villkor mellan kommunala och fristående huvudmän. Resursfördelningen gentemot fristående skolor sker genom att hemkommunen lämnar bidrag till den fristående skolan för varje elev. Bidraget består av ett grundbelopp och i vissa fall ett tilläggsbelopp. Grundbeloppet ska bestämmas efter samma grunder som kommunen tillämpar vid fördelning av resurser till den kommunala skolan. Kommunen ska kunna redovisa hur grundbeloppet beräknats så att det går att kontrollera att principen om lika villkor mellan kommunala och fristående huvudmän har följts.¹

I regel är det hemkommunens budget för det kommande budgetåret som bestämmer storleken på grundbeloppet. Grundbeloppet ska beslutas före kalenderårets början och gäller sedan för kommande budgetår. Om ytterligare resurser ges till kommunens verksamhet under året ska motsvarande tillskott ges till de fristående skolorna.²

Eftersom budgeten är en uppskattning och bedömning av resursbehovet inför kommande år, föreslås i regeringens betänkande av Skolkostnadsutredningen att det beslutade grundbeloppet ska stämmas av mot faktiskt utfall året efter det år grundbeloppet avsåg. Syftet är att öka transparensen i fördelningssystemen. Vidare föreslås i Skolkostnadsutredningen att bidragssystemet ska bestå av ett grundbelopp, som i regel är lika för alla barns och elever inom samma ålders- och verksamhetskategori. Det ska även finnas ett strukturbelopp samt tilläggsbelopp som ska vara behovsstyrda. Förslagen föreslås träda ikraft 1 januari 2018.³

Grundbeloppet i Järfälla består i dagsläget av en elevpeng som är ett fast belopp per elev och som inte tar hänsyn till lokala förhållanden på respektive skola. I Järfällas grundbelopp ingår även ett strukturbelopp som i Järfälla benämns socioekonomisk ersättning. Detta är en ersättning som riktas till de skolor som har störst behov utifrån elevsammansättningen socioekonomiska egenskaper. Vilka skolor dessa är beräknas med hjälp av statistik och analys från Statistiska Centralbyrån (SCB). Se även ärendet *Socioekonomisk ersättning till för och grundskola 2018*⁴ för mer information.

Analys

I motionen ifrågasätts en ”skolpeng” baserad på en genomsnittlig ersättningsnivå per elev. Istället efterfrågas en resursfördelningsmodell som i större utsträckning tar hänsyn till skolors och elever förutsättningar och behov. Detta i syfte att skapa en mer rättvis fördelning där resurserna inte finansierar vinster.

¹ Skollagen 10 kap. 37-39 §§, Skolförordningen 14 kap. 10 §

² Skolförordningen 14 kap. 1-2 §§

³ *Det stämmer! Ökad transparens och mer lika villkor* – Betänkande av Skolkostnadsutredningen, SOU 2016:66

⁴ Bun 2017/156

Barn- och ungdomsförvaltningen vill betona att systemet som baseras på ett grundbelopp är lagstadgat och har fördelar. Det är exempelvis ett transparent system som möjliggör kontroll av att resursfördelningen skett utifrån principen om bidrag på lika villkor. Det är rent redovisningstekniskt ett inarbetat system och bland kommuner i landet är sådana typer av system en upparbetad praxis. Detta underlättar bland annat vid jämförelser och vid kontakter mellan kommuner, till exempel vad gäller interkommunala ersättningar⁵.

Barn- och ungdomsförvaltningen bedömer det som tveksamt om en kommun kan beräkna ett grundbelopp efter faktiska kostnader. Som tidigare nämnts ska grundbeloppets storlek beslutas före kalenderårets början och bestäms alltså inför kommande budgetår. Detta medför att grundbeloppet måste redovisas i förhållande till faktiska kostnader i efterhand om ersättning efter faktiska kostnader ska vara möjligt. Just detta föreslås i Skolkostnadsutredningen, vilket öppnar en möjlighet till reformation av bidragssystemet i linje med motionärens förslag. Dock menar barn- och ungdomsförvaltningen att Järfälla bör avvakta eventuell ny lagstiftning innan resursfördelningssystemet ändras i sin utformning.

Barn- och ungdomsförvaltningen vill slutligen också betona att det i kommunen finns ett resursfördelningssystem som utgår från det socioekonomiska perspektivet, det vill säga socioekonomisk ersättning. Något behov av att ändra resursfördelningssystemet anses därför inte finnas utifrån ett rättvis- eller likvärdighetsperspektiv. Däremot kan en diskussion föras om huruvida budgeten för socioekonomisk ersättning är tillräcklig eller om det finns skäl att fördela mer resurser efter skolornas behov. I sådana fall bör detta ske inom ramen för nuvarande system, anser barn- och ungdomsförvaltningen.

Slutsatser

Barn- och ungdomsförvaltningen föreslår att motionen ges avslag.

Minna Avrin
Barn- och ungdomsdirektör

Christina Dahlin Wibom
Verksamhetschef för Utveckling och stöd

Sandra Backlund
Utredare

Expedieras
Kommunstyrelsen
Akten

⁵ Interkommunal ersättning är den ersättning som utgår från hemkommunen om en elev är mottagen i en skola i en annan kommun. Ersättningen motsvarar oftast hemkommunens grundbelopp.